

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

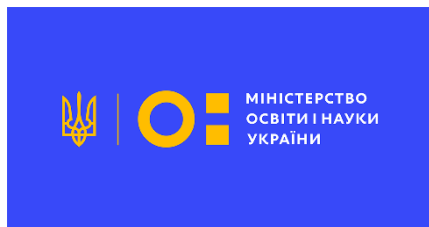

**збірник тез доповідей III міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**24-26 квітня 2025 року
Полтава, Україна**

EURÓPSKY INŠTITÚT DALŠIEHO VZDELÁVANIA
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Рада молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Громадська організація «ПРО ОСВІТ»

Рада молодих вчених Національної Академії Наук України

Національний Центр Судових Експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова

Факультет менеджменту, Лодзинський університет, Польща

Інтерактивна академія «Casa de Ucraina», Валенсія, Іспанія

Університет Матея Бела, Банська Бистриця, Словаччина

Європейський інститут подальшої освіти, Словаччина

Центр науково-дослідної співпраці: Польща-Україна

Меморіальний університет Ньюфаундленду, Канада

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(24-26 квітня 2025 року)**

**Полтава - Миргород – Лубни
Україна**

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Олена КАРАМАН, голова комітету, доктор педагогічних наук, професор, ректор Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

СПІВГОЛОВИ КОМІТЕТУ

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, голова вченої ради ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», академік Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Світлана ВОВК, доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Володимир МОРОЗ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, голова первинної профспілкової організації ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Республіка Польща;

Єва ВАЛІНСЬКА, доктор хабілітований, професор, декан факультету менеджменту Лодзінського університету, Польща;

Томаш ЧАПЛЯ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор, заступник декана факультету менеджменту Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Республіка Польща;

Йозеф ЗАТКО, почесний доктор, доктор права, доктор філософії, Президент Європейського інституту подальшої освіти, Словацька Республіка;

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; доктор, ад'юнкт Лодзінського університету, Республіка Польща;

Ольга КАТАРАГА, доктор юридичних наук, директор Національного Центру Судових Експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова.

НАУКОВА РАДА

Олена КАРАМАН, доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, голова вченої ради ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», академік Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Світлана ВОВК, доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор, заступник декана факультету менеджменту Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Польща;

Єва ВАЛІНСЬКА, доктор хабілітований, професор, декан факультету менеджменту Лодзінського університету, Польща;

Томаш ЧАПЛЯ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, декан факультету менеджменту, Польща;

Йозеф ЗАТКО, почесний доктор, доктор права, доктор філософії, Президент Європейського інституту подальшої освіти, Словаччина;

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; доктор, ад'юнкт Лодзінського університету, Польща.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Ольга КОРИНСЬКА, голова комітету, викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, голова Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Марина БЄЛІК, заступник голови комітету, викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу, член Ради молодих учених і здобувачів освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Анна БРАЇЛКО, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства і торговельного підприємництва, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Катерина КОВАЛЕНКО, асистент кафедри початкової освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Євгенія СЕМЕНОВА, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вікторія БОРИСЕНКО, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти :

- A43** збірник тез доповідей III міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-26 квітня 2025 року). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. – 564с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного Закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 30 травня 2025 р. (протокол №11)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів,
за виклад, зміст і достовірність яких відповідають автори.
Погляди, відображені у публікаціях, не завжди можуть співпадати
з офіційною позицією організаторів конференції.*

**©Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка», 2025**

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мардарова Ірина Костянтинівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри дошкільної педагогіки,

Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

м. Одеса, Україна,

mardarova.ik@pdpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-8899-2830>

Актуальність проблеми організації комп'ютерно-розвивального середовища в закладах дошкільної освіти з використання комп'ютерних ігор обумовлена стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, необхідністю підготовки дітей до життя в цифровому суспільстві та впровадженням інноваційних підходів у освітній процес. Відповідно до Концепції Нової української школи та Державного стандарту дошкільної освіти, важливим завданням є розвиток у дітей цифрової компетентності та навичок, необхідних для ефективного використання інформаційних технологій. Комп'ютерно-розвивальне середовище з використання комп'ютерних ігор сприяє розвитку логічного мислення, пам'яті, уваги та творчості у дітей через інтерактивні ігри, освітні програми та електронні книги. Раннє ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями сприяє формуванню цифрової грамотності та відповідального ставлення до використання цифрових ресурсів [4]. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільному віці полегшує адаптацію дитини до шкільного навчання, оскільки сучасна освіта все більше інтегрує цифрові засоби організації освітнього процесу [1]

Інформаційно-комунікаційні технології можуть забезпечити індивідуальний підхід до навчання, допомагати дітям із особливими освітніми потребами завдяки спеціальним програмам і пристроям (К. Ю. Віттенберг, В. М. Горленко, В. В. Нестеренко, І. Б. Тимофєєва, О. І. Чекан та ін.). Використання комп'ютерних ігор та інтерактивних завдань сприяє підвищенню зацікавленості дітей в освітньому процесі, роблячи його більш захопливим і доступним (С. В. Дяченко., Л. П. Загородня, О. А. Листопад, Н. В. Морзе, О. Б. Полєвікова, С. І. Семчук, І. Б. Таран та ін.). Організація комп'ютерно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти з використання комп'ютерних ігор є актуальною потребою сучасної освіти, оскільки сприяє розвитку дітей, їхній адаптації до цифрового середовища, підготовці до подальшої інтеграції в цифрове суспільство. Важливо забезпечити педагогічно доцільне та безпечне використання інформаційно-комунікаційних технологій, дотримуючись принципу гармонійного розвитку дитини [3].

Метою дослідження є аналіз особливостей використання комп'ютерних ігор в процесі соціалізації дітей дошкільного віку.

Соціалізація дітей дошкільного віку – це процес засвоєння дитиною соціального досвіду, норм, цінностей, правил поведінки та культурних традицій суспільства, у якому вона живе. Соціалізація дітей дошкільного віку формування у дитини вмінь і навичок взаємодії з іншими людьми, зокрема з однолітками та дорослими, що сприяє її адаптації в соціальному середовищі. Соціалізація в дошкільному віці відбувається через гру, спілкування, навчання та наслідування дорослих, а також під впливом сім'ї, закладу дошкільної освіти та інших соціальних інститутів. Вона є основою для подальшого

розвитку особистості дитини, її емоційного інтелекту, комунікативних навичок і здатності до співпраці [6].

Комп'ютерні ігри можуть відігравати важливу роль у процесі соціалізації дітей дошкільного віку, якщо вони використовуються правильно та дозовано. Встановлено, що багатокористувацькі та кооперативні ігри сприяють взаємодії між дітьми, навчають їх домовлятися, працювати в команді та обмінюватися інформацією. Онлайн-ігри або локальні багатокористувацькі ігри допомагають дітям практикувати навички спілкування в цифровому середовищі. Сюжетні та рольові ігри знайомлять дітей із соціальними ролями (наприклад, лікар, вчитель, будівельник) та етикою взаємодії. Дитина вчиться слідувати правилам, розвиває терпіння, вміння чекати своєї черги та поважати інших. Деякі ігри пропонують сценарії, у яких дитина повинна розпізнавати емоції персонажів, вирішувати конфлікти або проявляти емпатію. Ігрові ситуації допомагають малюкам усвідомлювати свої емоції та реакції на різні події.

Багато сучасних ігор передбачають колективну взаємодію, що сприяє формуванню навичок спілкування, вміння працювати в команді та вирішувати конфлікти. Ігри з елементами соціальної взаємодії (наприклад, симулятори життя або рольові ігри) можуть допомогти дітям краще розуміти соціальні ролі та правила поведінки. Ігри часто вимагають розв'язання задач, планування та стратегічного мислення, що сприяє розвитку інтелекту. Навчальні ігри можуть допомогти дітям освоїти базові поняття, такі як кольори, форми, літери та числа. Через ігри діти вчаться розпізнавати емоції, співпереживати іншим і керувати власними емоціями. Ігри з елементами творчості (наприклад, конструктори або симулятори) дозволяють дітям виражати себе. Раннє знайомство з комп'ютерними іграми може допомогти дітям краще адаптуватися до сучасного технологічного середовища.

У дослідженнях [2; 7] зазначається, що освітні та розвивальні ігри моделюють реальні життєві ситуації, допомагаючи дітям вчитися вирішувати проблеми та взаємодіяти з оточенням. Вони можуть навчати базових правил безпеки, етикету та соціальної взаємодії. Граючи разом із батьками чи друзями, діти отримують позитивний досвід спільної діяльності, що зміцнює їхні соціальні зв'язки. Батьки можуть використовувати ігри як засіб навчання та контролювати зміст ігор.

Організація комп'ютерно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти з використанням комп'ютерних ігор потребує ретельного планування, врахування вікових особливостей дітей та дотримання педагогічних принципів. Основна мета такого середовища – забезпечити гармонійний розвиток дитини, поєднуючи навчання, гру та соціалізацію. Для організації комп'ютерно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти з використанням комп'ютерних ігор потрібно забезпечити заклад сучасними комп'ютерами, планшетами або інтерактивними дошками, які відповідають віковим потребам дітей. Потрібно використовувати якісні периферійні пристрої (мишки, клавіатури, навушники), адаптовані для дітей дошкільного віку, встановити ліцензійні навчальні та розвиваючі ігри, які відповідають віковим особливостям дітей, забезпечити наявність програм для розвитку логічного мислення, пам'яті, уваги, творчості та соціальних навичок. Дуже важливо, створити окрему зону для комп'ютерних ігор, яка буде комфортною та безпечною для дітей, забезпечити достатнє освітлення та ергономічне розташування обладнання, організувати робоче місце для індивідуальних занять, передбачити можливість групових ігор, де діти можуть взаємодіяти між собою.

Педагог повинен бути організатором та наставником, який допомагає дітям освоювати ігри та виконувати завдання. Важливо пояснювати правила гри, мотивувати дітей до виконання завдань та аналізувати результати. Варто враховувати індивідуальні особливості кожної дитини (рівень розвитку, інтереси, темпи навчання), пропонувати ігри різного рівня складності, щоб кожна дитина могла досягти успіху. Обов'язково

необхідно пояснювати батькам значення комп'ютерних ігор для розвитку дитини, давати рекомендації щодо вибору ігор для домашнього використання, залучати батьків до участі у заходах, пов'язаних з використанням комп'ютерних ігор (наприклад, відкриті заняття чи майстер-класи). Потрібно, спостерігати за тим, як комп'ютерні ігри впливають на розвиток дитини (поліпшення навичок, зміна поведінки, інтерес до навчання), проводити регулярний аналіз результатів та корегувати підходи до використання ігор, запитувати думку дітей та батьків про те, які ігри їм найбільше подобаються та які навички вони розвивають.

Загальновідомо, що надмірне захоплення комп'ютерними іграми в дошкільному віці може мати негативні наслідки, такі як:

- зниження соціальних навичок – надмірне захоплення іграми може призводити до ізоляції дитини та зменшення часу, проведеного з родиною або однолітками, діти можуть менше взаємодіяти з однолітками та дорослими в реальному житті, віртуальна взаємодія не завжди може замінити реальний соціальний досвід;
- емоційне перенапруження – через постійне збудження нервової системи та можливу агресивність ігор;
- залежність – формування звички до цифрового світу на шкоду фізичній активності та реальним іграм, діти дошкільного віку особливо схильні до формування залежності від ігор, що може негативно вплинути на їхній розвиток, залежність від ігор може призводити до порушень сну, апетиту та емоційного стану;
- негативний вплив на здоров'я – тривале перебування перед екраном може викликати проблеми зі зором, порушення постави та інші фізіологічні проблеми, недостатня фізична активність через захоплення іграми може сприяти розвитку ожиріння;
- недоречний контент – деякі ігри можуть містити агресивний або невідповідний віку контент, що може негативно вплинути на психічний стан дитини, важливо контролювати, в які ігри грає дитина, і обирати лише ті, що відповідають її віку та рівню розвитку.

Щоб уникнути цих ризиків, варто дотримуватися балансу: обирати ігри, які відповідають віку дитини, обмежувати час за екраном та заохочувати активні ігри на свіжому повітрі.

Відтак, можна впевнено стверджувати, що комп'ютерні ігри можуть бути ефективним інструментом соціалізації дітей дошкільного віку за умови їх правильного вибору, дозування та активної участі дорослих у процесі гри. Баланс між цифровими технологіями та реальним життям – ключ до гармонійного розвитку дитини. Головне – розумне дозування часу перед екраном та активна участь дорослих у виборі контенту. Організація комп'ютерно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти з використанням комп'ютерних ігор – це важливий крок до модернізації освітнього процесу. При правильному підході таке середовище може стати ефективним інструментом для розвитку когнітивних, емоційних та соціальних навичок дітей. Головне – дотримуватися балансу між віртуальним і реальним світом, забезпечувати педагогічний супровід і враховувати індивідуальні потреби кожної дитини. Отже, комп'ютерні ігри можуть бути корисним інструментом у процесі соціалізації дітей дошкільного віку, якщо їх використання є збалансованим і контрольованим. Важливо, щоб батьки та педагоги брали активну участь у виборі ігор та контролювали час, проведений дитиною перед екраном. Тільки в такому випадку комп'ютерні ігри можуть стати ефективним засобом для розвитку соціальних, когнітивних та емоційних навичок дитини.

Список використаної літератури

1. Ємчик О. Г. Комп'ютерно-орієнтовані технології в закладі дошкільної освіти:

методичні вказівки до лабораторних робіт Луцьк: Друк-Формат, 2019. 33 с.

2. Листопад О. А., Мардарова І. К. Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації пізнавальної діяльності дошкільників: моногр. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 206 с.

3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник для студентів зі спеціальності А2 Дошкільна освіта (0112 Training for pre-school teachers). Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. 304 с.

4. Мардарова І. К. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08; Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса, 2012. 21 с.

5. Назаренко Г. А., Андрющенко Т. К. Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості дошкільної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 69, № 1. С. 21–36.

6. Рогальська І. П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 400 с.

7. Яцик Л. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі як чинник підвищення якості дошкільної освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022 № 2(203), С. 41–44. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2\(203\)-41-44](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2(203)-41-44)

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Українською та англійською мовами

Відповідальна за випуск **Ольга КОРІНСЬКА**
Оригінал-макет **Ольга КОРІНСЬКА**
Дизайн обкладинки **Євгенія СЕМЕНОВА**

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:
вул. Івана Банка, 3, ауд.419а, м. Полтава, Україна
E-mail: radalnuconference@gmail.com

